

ΥΠΠΟ - ΕΣΜΑ

ΜΕΛΕΤΕΣ - ΕΚΘΕΣΕΙΣ - ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

Α. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ - Κ. ΖΑΜΠΑΣ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΥΛΙΟΥ ΜΕ α.α.507
ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΟΡΩΝ ΤΟΥ Ε Ρ Ε Χ Θ Ε Ι Ο Υ

ΑΘΗΝΑ
ΜΑΡΤΙΟΣ 1980

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τά ἐπιστύλια τῆς Προστάσεως τῶν Κορῶν εἶναι ἀπό τά πλέον κατεστραμμένα ἀρχιτεκτονικά μέλη τοῦ Ἐρεχθείου. Ἡ προχωρημένη καταστροφή τους ὀφείλεται στήν ὀξειδωση τῶν σιδηροδοκῶν πού ἦταν ἐγκιβωτισμένες μέσα σ'αὐτά, τῶν ἀναρτήρων τῶν ἐπιστυλίων καί τῶν κεφαλῶν τῶν τριῶν σιδερένιων στύλων πού βάσταζαν ὅλο τό βάρος τῆς ὀροφῆς. Τά τρία ἐπιστύλια τῆς νότιας ὀφης τῆς Προστάσεως παρουσιάζουν τήν μεγαλύτερη φθορά (εἶναι τά ἐπιστύλια τά ὅποια εἶχαν τρυπηθεῖ γιά νά περάσουν οἱ τρεῖς σιδερένιοι στύλοι) καί ἀπ'αὐτά τό ἐπιστύλιο τῆς δυτικῆς γωνίας μέ α.α. 507 βρίσκειται στή χειρότερη κατάσταση. Τό ἐπιστύλιο αὐτό εἶναι κομμένο στή μέση, λόγω τῆς διογκώσεως τῆς κεφαλῆς τοῦ ὑπστυλώματος πού βρισκόταν μέσα σ'αὐτό, τό ἀνατολικό μέρος εἶναι χωρισμένο σέ δύο μεγάλα κομμάτια, λόγω τῆς πλευρικῆς διογκώσεως τῶν σιδηροδοκῶν, ἐνῶ ὑπάρχει πλῆθος ρωγμῶν σέ ὅλο του τόν ὄγκο. Ἡ κατάσταση τοῦ ἐπιστυλίου εἶναι τέτοια, πού ἀντιμετωπίζεται καί ἡ περίπτωση νά κατασκευαστεῖ ἀπό νέο μάρμαρο καί τό πρωτότυπο νά ἐκτεθεῖ στό Μουσεῖο. Τό σημαντικό μειονέκτημα σ'αὐτή τή λύση εἶναι ἡ ἀλλοίωση τῆς νότιας ὀφης τοῦ μνημείου ἀπό χρωματική ἀποψη μέ ἓνα μεγάλο λευκό μάρμαρο στήν Πρόσταση τῶν Κορῶν.

Θεωροῦμε, ὅτι ἡ καταλληλότερη λύση εἶναι αὐτή πού περιγράφεται παρακάτω, μέ μοναδικό μειονέκτημα τήν λάξευση κάποιων τμημάτων τοῦ ἐπιστυλίου, σέ θέσεις ὅμως μή ὀρατές.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Τό ἐπιστύλιο θά συνδεθεῖ μέ δύο ἐλκυστήρες ἀπό τιτάνιο διαμέτρου 10 χιλ. διαταγμένους κατά μήκος τοῦ μαρμάρου σέ ἀπόσταση 100 χιλ. ἀπό τήν κάτω πλευρά καί 110 ἕως 130 χιλ. ἀπό τίς κατακόρυφες παρειές. Οἱ ἐλκυστήρες θά περάσουν ἀπό τρύπες διαμέτρου 25 χιλ., πού θά ἀνοιχτοῦν κατά μήκος τοῦ ἐπιστυλίου.

Ο έλκυστήρας πού βρίσκεται πρὸς τήν έσωτερική πλευρά τοῦ έπιστυλίου θά άγκυρωθεῖ στά δύο κεφάλια. τοῦ έπιστυλίου μέ πλάκες τιτανίου διαστάσεων 35X35X10 χιλ. πού θά τοποθετηθοῦν σέ έντορμίες πού θά λαξευθοῦν στά δύο κεφάλια.

Ο έλκυστήρας, πού βρίσκεται πρὸς τήν έξωτερική πλευρά τοῦ έπιστυλίου, θά άγκυρωθεῖ στό άνατολικό κεφάλι μέ πλάκα 35X35X10, ὅπως καί ὁ άλλος έλκυστήρας. Τό δυτικό άκρο του ὅμως δέν μπορεῖ νά άγκυρωθεῖ κατά τόν ἴδιο τρόπο, γιατί τό ένα τμήμα τοῦ δυτικοῦ κεφαλιοῦ τοῦ έπιστυλίου εἶναι ὀρατό μέ λαξευμένο κυμάτιο καί ταινίες. Ἡ άγκύρωση τοῦ άκρου αὐτοῦ θά γίνεῖ σέ πλάκα τιτανίου πού θά τοποθετηθεῖ σέ έντορμία διαστάσεων 130X35X10, πού θά λαξευθεῖ στήν κάτω πλευρά τοῦ έπιστυλίου. Ἡ έντορμία αὐτή δέν θά εἶναι ὀρατή, γιατί θά βρίσκεται πάνω από τόν άβανα τῆς Καρυάτιδας τῆς ΝΔ γωνίας. Οἱ έλκυστήρες θά βιδωθοῦν στά άκρα τους πάνω στίς πλάκες άγκυρώσεως μέ μία τάση συσφίξεως τέτοια, ὥστε νά μή χαλαρώσουν λόγω θερμικῆς διαστολῆς.

Οἱ έλκυστήρες θά άποτελέσουν τά κύρια μέσα συνδέσεως τοῦ έπιστυλίου άφοῦ θά παραλαμβάνουν τίς έφελκυστικές δυνάμεις πού αναπτύσσονται στήν κάτω πλευρά τοῦ έπιστυλίου. Γιά νά άποτελέσει ὅμως τό έπιστύλιο ένα άπολύτως στερεό σῶμα (άντιμετώπιση δευτερευουσῶν καταπονήσεων από τή μεταφορά, άνεμο, σεισμό κ.λ.π.) θά γίνουν καί οἱ έξῆς συνδέσεις:

- ὁ χῶρος μεταξύ τῶν έπιφανειῶν θραύσεως θά γεμίσει μέ τσιμεντοπολτό, πού ἔχει κάποια συνδετική ικανότητα.

- θά τοποθετηθοῦν, σέ τρύπες πού θά άνοιχτοῦν κάθετα στίς έπιφάνειες θραύσεως (παράλληλες μέ τούς έλκυστήρες), δύο ζεύγη ράβδων μήκους 300 χιλ. (καβίλιες). Τό ένα ζεύγος θά τοποθετηθεῖ σέ ὕψος 100 χιλ. από τήν άνω πλευρά καί τό άλλο στό μέσο τοῦ ὕψους τοῦ έπιστυλίου. Ἡ κάθε καβίλια θά εἰσχωρεῖ περί τά 150 χιλ. σέ κάθε κομμάτι.

ΛΑΞΕΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΜΑΡΜΑΡΟ

Στό άνατολικό κεφάλι τοῦ έπιστυλίου θά λαξευθοῦν δύο έντορμίες διαστάσεων 35X35X20 χιλ. γιά νά ὑποδεχτοῦν τίς πλάκες άγκυρώσεως. Οἱ έντορμίες αὐτές θά λαξευθοῦν στήν έπιφά-

νεια τῆς ἀναθυρώσεως πού εἶναι χονδρολαξευμένη.

Στό δυτικό κεφάλι θά λαξευθεῖ μία ἐντορμία ἐπιφάνειας 35X35 καί βάθους 10 ἕως 20 χιλ. γιά νά ὑποδεχτεῖ πλάκα ἀγκυρώσεως. Καί αὐτή ἡ ἐντορμία θά λαξευθεῖ στήν χονδρολαξευμένη ἐπιφάνεια τῆς ἀναθυρώσεως.

Τέλος γιά τήν τοποθέτηση τῆς 4ης πλάκας ἀγκυρώσεως θά λαξευθεῖ στήν κάτω ἐπιφάνεια τοῦ ἐπιστυλίου ἐντορμία, πού θά ἔχει ἐπιφάνεια 35X12 χιλ. καί βάθος 130 χιλ.

Ἄν ἀγνοήσουμε τίς τρύπες πού ἀνοίγονται μέσα στή μάζα τοῦ ἐπιστυλίου, οἱ ἐντορμίες γιά τίς πλάκες ἀγκυρώσεως θά ἔχουν ἐλάχιστο ὄγκο (περί τά 130 κυβικά εκατοστά, δηλ. τό 0,30/00 τοῦ συνολικοῦ ὄγκου του, ἐνῶ ἡ λάξευση τοῦ Μπαλάνο ὑ γιά τήν τοποθέτηση τῶν δοκῶν ἦταν περίπου τό 1450/00 τοῦ συνολικοῦ ὄγκου), καί θά ἀνουχτοῦν σέ χονδρολαξευμένες ἢ μή ὁρατές ἐπιφάνειες.

Μέ βάση τά προηγούμενα θεωροῦμε, ὅτι ἡ πρόταση βρίσκει-ται μέσα στά πλαίσια τῶν ἀρχῶν πού ἔχουν υἱοθετηθεῖ γιά τήν ἀναστήλωση τοῦ Ἐρεχθείου καί προτείνουμε νά ἐφαρμοστεῖ.

Ἀθήνα, 16-3-1980

Κ. Ζάμπας - Πολ. μηχανικός

Α. Παπανικολάου - Ἀρχ. μηχανικός